

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Odgovorni urednik Tosa Golnik. — Uredništvo in tiskarna: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 53 — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181. — Letna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 125 din. — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

KAR SMO PRED DESETIMI LETI NA KOČEVSKEM ZBORU ZAPISALI, TO VSE BOLJ POSTAJA RESNIČNOST

Dva dni med starimi aktivisti na zgodovinski proslavi na Pugledu in v Kočevju — Nad 3000 aktivistov in gostov na Pugledu — Veličastna proslava 10. obletnice zase danja Zbora odposlancev v Kočevju — Na Pugledu je govoril tov. dr. Marijan Brečelj, na slavnostni seji Izvršnega sveta v Šeškovem domu tov. Miha Marinko, na zborovanju v Kočevju pred 50.000 ljudmi pa tov. Edvard Kardelj

Toliko raznovrstnih motornih vozil v Starem logu pri Kočevju prav gotovo še ni bilo kot v soboto zjutraj 3. oktobra. Iz vseh predelov Slovenije, celo iz Koroške, Primorske in Trsta so se pripeljali aktivisti, da se udeležijo zboru aktivistov po vojni na Pugledu pod Rogom, kjer je bil prvi zbor aktivistov od 27. aprila do 1. maja 1943.

V razgibanem razpoloženju se je množica več tisoč starih aktivistov usmerila po mehkih gozdnih poteh na Pugled, kamor se pride po slabi uri hoda iz Starega loga. Komaj dobrih 11 let je minilo, odkar so italijanski fašisti požgali vas, vendar je sledov o njej že zelo malo. Le tu in tam se še vidi kos zidu med koprivami, kopoljem in srebrotjo, pa nekaj starih tepk in orehov priča, da je bila tu velika vas. Na južni strani vasi stoji skromen spomenik. Tu je bil pred desetimi leti zgodovinski posvet aktivistov, sem so se usmerili tudi sedaj preživeli aktivisti na svoj prvi povojni zbor. Na vrhovih najvišjih dreves plapolajo zastave v prekrasno jesensko nebo, ozarjene od skoraj prevročega sonca.

Na mestu proslave vzdikljaj, prisrčnih stiskov rok in objemov ni konca.

»Glej ga, ali si — ali nisi? Seveda si! O, stara sablja, od kdaj se nisva že videla? Kakih 8 ali 9 let bo, kaj? Take in podobne izraze topliga presenečenja slišiš povsod, za veselo razpoloženje pa skrbi tudi godba LM iz Ljubljane.

Ob 11.30 so se zbrali na okrašenih tribuni takratni in današnji politični voditelji, člani Centralnega komiteja ZKS, Glavnega odbora SZDL, najvidnejši predstavniki ljudske oblasti in povabljeni gostje. Zborovanje je začel tov. Ivan Novak - Očka, ki je po pozdravu podal besedo tov. dr. Marjanu Brečlju, ki je orisal zgodovinski posvet aktivistov OF na tem kraju pred desetimi leti

ti in njegov pomen za nadaljnje delo v času NOB in povojne graditve.

»Lik takratnega aktivista naj nas spremija tudi danes. Njegove vrline: borbenost, predanost, hrabrost, skromnost in iznajdljivost so nam potrebne tudi pri današnjem delu« je poudaril med drugim tovariš Brečelj. Njegov govor so zbrani večkrat prekinili z burnim odobravanjem. Z največjim aplavzom so sprejeli predlog tov. Ivana Novaka - Očka, da odpošljejo z zborovanja po zdravno brzojavko tov. Titu.

Po zborovanju so se prijateljska srečanja in razgovori nadaljevali. Stevilni fotografi so imeli polne roke dela, da so poslikali skupine, skupinice in posameznike. V popoldanskih urah so se aktivisti poslovlili od zgodovinskega kraja in se napotili proti Kočevju.

KOČEVJE JE VSAKOGAR PRIJETNO PRESENETILO

Kdor je ali pa ni prej poznal Kočevja, je bil prijetno presenečen, tako lepo in razkošno je bilo mesto okrašeno za zgodovinski praznik. To je bilo novo Kočevje, kakršnega še nismo videli. To lice so mu darile priprave za veliki praznik. Vse mesto je bilo v zastavah in zelenju. Proti večeru so prihajale od vseh strani skupine za skupino, še prav posebno pa v nedeljo zjutraj. Če trdimo, da je bilo v nedeljo dopoldne v Kočevju gotovo nad 60.000 ljudi, ne trdimo nič pretirane. Mnoge skupine in posamezniki so si že v soboto zvečer ogledali številne razstave in novo urejeni muzej. V gimnaziji je bila razstava partizanske grafike, v osnovni šoli pa kmetijska, lovška, obrtna razstava ter razstava suhe robe in gozdarstva. Pred solo je bila razstava poljedelskega orodja in strojev. Kmetje, pa tudi drugi so si z velikim zanimanjem ogledali tudi razstavo živine. Na lastne oči se je lahko vsakdo prepričal, kaj se da vzgojiti in pridelati tudi na naši

zemlji. Zanimiva je bila tudi lovska razstava, a v obeh oddelkih muzeja razstavljene zgodovinske predmete in dokumente so si mnogi ogledali celo dvakrat.

Velika politična zrelost vodstva osvobodilnega pokreta pri nas, zlasti pa lik tovariša Edvarda Kardelja in pokojnega Borisa Kidriča, idejnih pobudnikov in organizatorjev NOB v Sloveniji, načinom vedenja borbe prevratili zaveznike. Prevarili so se sami vsi tisti, ki so mislili, da se bomo po zaključeni vojni vrnil na staro. Prav tako so se prevarili tisti, ki so mislili, da se bodo s pridobitvami borb delovnega ljudstva okoristili oni in ne tisti, ki so se borili.

Po končani svečani seji je bila v veži Šeškovega doma odkrita spominska plošča, nato pa so se udeleženci seje napotili na trg, kjer je bilo svečano odkritje spomenika padlim žrtvam, nato pa veliko zborovanje, na katerem je govoril podpredsednik Zveznega Izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj. V podrgornem govoru je tovariš Kardelj ob viharnem odobravanju 50.000 glave množice orisal zgodovinski pomen prvega zasedanja Zbora odposlancev in vso našo pot po tem zasedanju. Poudaril je, da kar smo na kočevskem zboru zapisali, to tudi uresničujemo. V svojem govoru se je dotaknil notranjih problemov naše socialistične graditve, kakor tudi naše zunanje politike in odnosov z drugimi državami. Zlasti obširno je govoril o problemu tržanskega vprašanja. Njegova izvajanja v tem delu govora so navzoči največkrat prekinili z viharnim ploskanjem.

Na predlog sekretarja okrajnega komiteja ZKS Kočevje, tov. Jožeta Klariča je bila pred koncem zborovanja poslana maršalu Titu pozdravna resolucija, nakar se je desetisočglava množica razšla po kočevskih ulicah na obisk razstav in številnih paviljonov ter prireditve.

Veličastnost proslave 10. obletnice Kočevskega zbora je po nepozabnih manifestacijah lani v Dolenjskih Toplicah in na Okroglici ponoven in močnejši izraz politične zavesti in povezanosti najširših ljudskih množic s pridobitvami narodnoosvobodilne borbe.

Podpredsednik Edvard Kardelj govori ob odkritju spomenika v Kočevju

Točno ob devetih dopoldne so se zbrali pred Šeškovim domom številni predstavniki najvišjih organov ljudske oblasti in političnih organizacij ter preživeli odposlanci Kočevske ga zbora ter drugi povabljeni gostje. V novo preurejenem domu se je takoj nato začela svečana seja Izvršnega sveta LR Slovenije, kateri so prisostvovali tudi člani Zveznega Izvršnega sveta in delegati bratskih ljudskih republik. Vsi udeleženci so z enominutnim molkom počastili spomin padlim in umrlih udeležencev prvega zbora, zlasti pokojnega tov. Borisa Kidriča. Svečani govor je imel predsednik Izvršnega sveta Slovenije tovariš Miha Marinko, ki je zlasti poudaril velik pomen prvega zasedanja Zbora odposlancev v Kočevju, ki pomeni zgodovinski mejnik v rasti in krepitvi naše ljudske oblasti. Naglasil je, da se iz sklepev prvega Zbora zrcali

nji. Sklepi Zbora kažejo tudi pravilnost razvojne poti osvobodilnega gibanja in našega boja. Dokumenti Zbora zanjajo trditve, da smo z našim

„Pionirjevci“ so zabetonirali most čez Krko pri Straži

Gradnja mostov spada med najtežja dela gradbene stroke. Kdor si je v preteklem tednu ogledal betoniranje 80 metrov dolgega in 8,5 m širokega novega železobetonskega mostu čez Krko med Vavto vasjo in Stražo, je moral priznati: delavci, tehniki in inženirji novomeškega »Pionirja« so mojstri svoje stroke! 48 ur sta nepretrgoma brnela dva velika vetrnoma, 108 ljudi pa je v dveh izmenah noč in dan vsipalo kubičnik za kubičnikom betona v lesene opaze, v katerih so trije igličasti vibratorji gostili beton z železnim skeletom v bodoče oblike novega mostu. 48 ur napornega, nadvse odgovornega dela — od četrtika do sobote zjutraj. Brez najmanjše nezdore so betoniranje novega mostu zaključili. Ves čas dela je bil navzoč tudi projektant mostu inž. Kadunc iz Ljubljane. V petek popoldne sta si delo ogledala sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik Gospodarskega sveta OLO Novo mesto Maks Vale.

Pogled na novi most, čeprav še ves v opazih, govori o lepi

Kaj prinaša Uradni list

37. štev. Uradnega lista FLRJ prinaša 16. 9. med drugim obvezno razlago drugega odstavka 28. člena zakona o vojaških vojnih invalidih in 87. člena zakona o soc. zavarovanju. Nadalje objavlja odločbe o imenovanju republikanskih volilnih komisij.

38. številka objavlja uredbno o razdelitvi razlike med doseženo in obračunano akumulacijo in skladi za leto 1952, odlok o razveljavitvi odloka o odložitvi volitev za skupščine republikanskih zavodov za soc. zavarovanje ter odlok o ustanovitvi djscip, sodišče prve stopnje in višjega disciplinskega sodišča za uslužbenec zveznih upravnih organov.

39. številka zveznega Uradnega lista objavlja 23. 9. Odlok Ljudske skupščine FLRJ o potrditvi uredb Zveznega izvršnega sveta, pripravilo o dajanju imen krajem, gospodarskim organizacijam, zavodom in družbenim organizacijam.

in zanimivi gradnji. Na kraju, kjer so leta 1912 postavili prvega takih mostov v Sloveniji, spet veže oba bregova Krke železobetonski velikani. Za ogrodje mostu so večinoma porabili staro armaturo, čeprav je bila popolnoma zvitja. Zanimivo je, da so z 200 zavarkami usposobili staro železje, da spet nosi ogromno težo mostu, ki ima 2 nosilca in 3 polja s ploščo in konzolnimi hodniki. Nad 105 vagonov materiala so porabili za novi most, od tega 5 vagonov železa, 18 vagonov cementa, 45 vagonov gramoza itd. Za začetni leseni most in ostala dela ob novem mostu je bilo porabljenih nad 400 m³ lesa, ki jih je delovna skupina »Pionirja« pod vodstvom Juljka Lesa mojstrsko porabila. Železokrivska dela so opravili delavci z delovodjo Martinom

Rihtarjem. Vsak je po svoje prispeval, da je delo tekoče gladko in neovirano. Čez 500 kubičkov betona je v opornikih in ostalih delih mostu. Čeprav so stali mešalci na ozkem prostoru, ki je oviral še hitrejši potek del, so se potrudili vsi vodilni, strokovni in pomožni delavci hkrati z električarji, mehaniki in ostalimi specialisti »Pionirja«, da je šlo vse kot »po loju«. Posebej je treba poudariti visoko delovno zavest, ki jo je pokazalo vseh 108 ljudi v 48 urah nepretrganega dela. »Pionirja« je z dograditvijo mostu čez Krko znova potrdil, da je dosezanji sloves podjetja upravičen in zaslužen.

Novi železobetonski most se bo mesec dni sušil, nakar bo po opravljenih meritvah in preizkušnjah predan javnosti v promet.

So mali kmetje v Metliki, Črnomlju in Gradcu sovražniki socializma?

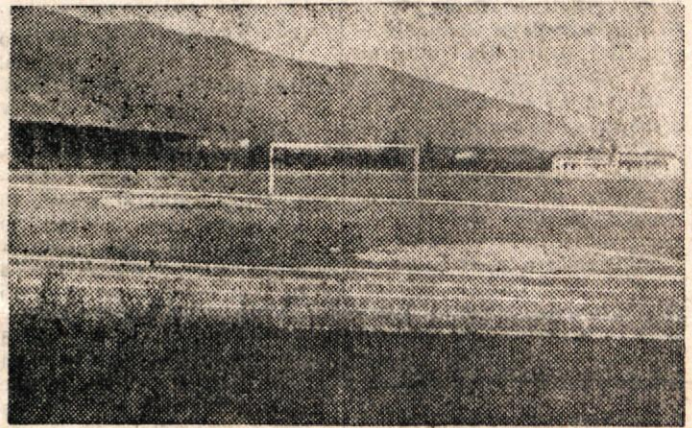
Eden najtežjih problemov, ki jih morajo v Beli krajini rešiti, so davčni zaostanki. V črnomeljskem okraju znašajo skupno 37.333.452 dinarjev. Posebno visoki so davčni zaostanki v Metliki, Črnomlju in Gradcu. V Metliki dolgujejo kmetje 8 milijonov 377 tisoč 808 dinarjev. Če ta znesek pristojerno k zaostanku ostalih davčnih obveznikov, nam naraste na 10.291.177 dinarjev. Prejvalstvo črnomeljske občine je dolžno okraju 7.550.853 dinarjev, a gradaške 4.700.351 dinarjev. Tako dolgujejo torej še samo tri občine na davčnih zaostankih 22.651.281 dinarjev. Človek se ob teh številkah nehoti vprašati, kje vse so vzroki tako nerednega vplačevanja davkov. Kratek vpogled v seznam davčnih obveznikov občine Metlika nam

maršak razjasni. V prejšnjih letih so večino davka vplačevali močni davkoplačevalci, toda odmetnina za leto 1952 je pokazala, da so v občini Metlika vsem malim davkoplačevalcem davek zvišali in ga odpisali večjim. V številkah izgleda tako: davek so znižali 56 večjim kmetom in ga razdelili med 155 malih kmetov. Našejeje nekaj primerov: Slane Jožeta iz Berčic so napisali 106.000 din akontacij, a davka so mu odmerili 57.500 din. Odpisali so mu torej 48.500 din davka. Ima 11.54 ha zemlje. Jančekovič Martin, prav tako iz Berčic, bi moral plačati 65.500 din akontacij, toda odmerili so mu le 28.800 din davka in mu odpisali 36.700 din. Ima 6,48 ha zemlje, poleg zemlje, ki jo ima še v najemu. Ogledajo si se odpis davka Mileta Vrančiča iz Metlike. Če seštejeje akontacije vidimo, da bi moral plačati 90.500 din davka, a obremenili so ga le z 28.800 dinarji. Preprost račun torej pove, da so mu zbrsali 61.700 din davka.

Da bi lahko primerjali, po-

gledajo še obremenitve in priplase pri malih kmetih: Jakljevič Alojziju iz Krčja dajo sešteje akontacije 15.500 din, a davka se moral plačati 19.500 din. Pogledajo davek Franca Kraševca iz Metlike: od 7800 din akontacij mu je davek narastel na 23.925 din, torej 16.125 din več, kot so predvidele akontacije. Fux Feliks iz Metlike je imel akontacij za 400 din, a odmera davka 2100 din — ima 0,95 ha zemlje. Zanimiv je še primer Ane Stojničeve iz Metlike, ki niti ni imela predpisane akontacije, toda napisali so ji 3225 din davka. Tudi med obrtniki zasledimo zanimive davčne odmere. Anton Petric iz Metlike ima 31.600 din navadnega in 12.600 din prometnega davka, a Jernej Koželj, tudi iz Metlike, s katerim sta si po gospodarski moči skoraj enaka 5300 din davka, a prometnega odmere pravilne, bodo najbolj presodili Metličani sami, ki lahko vzporejajo gospodarsko moč navedenih davkoplačevalcev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pogled na del novega stadiona v Kočevju

Veliko predvolilno zborovanje na Vinici

Priprave na volitve so Belo krajino močno razgibale. Volivci na predvolilnih zborovanjih živo razpravljajo o možnostih, ki jih ima Bela krajina za gospodarski napredek. Tako so se Belokranjci 27. 9. zbrali tudi na prvo večje predvolilno zborovanje na Vinici. Zborovanje je udeležilo nekaj tisoč ljudi. Govorili so član CK ZKS Anton Sušteršič, predsednik OLO Črnomelj Janez Zunič in član Glavnega odbora SZDL Matija Maležič-Ciril. Vsi trije govorili so naglasili velike pomen novembrskih volitev in

govorili o političnih in gospodarskih vprašanjih. Stevilni prebivalci iz sosednje republike Hrvaške, ki so se zborovanja tudi udeležili, so skupaj z Belokranjci spregovorili o nameravani graditvi proge Črnomelj—Vrbovsko, ki so jo že pred vojno trasirali. Ljudstvo je izvolilo tričlansko delegacijo, ki bo zastopala belokranjske volivce na najvišjih merodajnih mestih kot posredovalec težen belokranjskega ljudstva. Z velikega zborovanja so poslali pozdravno resolucijo predsedniku republike maršalu Titu.

V nedeljo je bilo v novomeškem okraju 15 zborov kmetovalcev

Zivahna predvolilna razgibanost se je v preteklem tednu v novomeškem okraju še razširila. Samo v nedeljo je bilo v občinah Sentjerne, Skočjan, Gotna vas, Mirna peč, Dobrič, Rakovnik in Trebelno 15 zborov proizvajalcev kmetijske skupine. Poleg pomena bližnjih volitev so kmetje razpravljali precej tudi o davkih in ostalih tekočih gospodarskih vprašanjih. Povsod so izražali željo, da bi radi spoznali in slišali svoje bodoče predstavnike v republiknem in zveznem zboru proizvajalcev. Zelo dobro obiskani je bil zbor kmetov v Dobriču, kjer se je zbralo nad 130 ljudi, v Smolenji vasi in Sentjernejski okolici.

Zbori proizvajalcev industrijske skupine so bili na podeželju v teh dnevih že zaključeni. Med kandidati za republikni zbor proizvajalcev se je najpogosteje omenjalo ime tovariša Staneta Smida, direktorja tovarne lesnih izdelkov, in tov. Henrika Cigoja, upravnika Vodovodnega inštalaterskega podjetja v Novem mestu. Za kandidata za zvezni zbor proizvajalcev pa predlagajo delavci in namestenci v okraju Ludvika Simončiča, upravnika obrata Telekomunikacij v Sentjerneju, in Avgusta Jazbinška, železničarja in pevecarja iz Novega mesta. Na vseh zborih kmetovalcev,

kjer so postavljali ljudje kandidate iz svojih vrst za okrajni zbor proizvajalcev, pa so si enotni tudi v predlogu, naj bi jih zastopala v republiknem zboru proizvajalcev inž. Vilma Pirkovič, predsednica republik. odbora žena-zadružnic, v zveznem zboru proizvajalcev pa tov. Janez Hribar, član Izvršnega sveta LRS.

V preteklem tednu so imeli zbere proizvajalcev tudi v novomeških industrijskih in ostalih podjetjih, kot n. pr. v industriji čevljev, tkalnic, ind. perila, tovarni lesnih izdelkov, v gradbenih podjetjih, na železnici in drugod. Predlagali so preudarne, gospodarske in politično razgledane tovariše. Povsod pa pozabljajo na kandidature žena. Vse preveč se v razpravljanju razvijajo pogovori o tehnični plati volitev, premalo pa je pogljobljena razgovora o političnem pomenu zborov proizvajalcev.

Spored proslave 10. obletnice I. kongresa SPZZ v Dobriču 17. in 18. okt.

Zene novomeškega okraja se te dni vneto pripravljajo na slavnostno proslavitev 10. obletnice I. kongresa SPZZ, ki je bil od 16. do 18. oktobra 1943 v Dobriču. Pričakujejo obisk vseh še živih delegatke I. kongresa ter številnih gostov iz vseh krajev Slovenije.

Ze v četrtek 15. oktobra bo v novomeškem Domu ljudske proslave slavnostna akademija, ki jo priredi Mestni odbor AFZ Novo mesto. V soboto 17. oktobra bodo popoldne v Dobriču sprejemali delegatke I. kongresa in goste, zvečer pa bo v dobriškem Domu ljudske proslave igrala skupina iz Ljub-

ljane zaigrala Klopčičevo »Mater«, Igralsko skupino sestavljajo delno isti igralci kot na prvi prireditvi te igre v letu 1943. V soboto bo v Novem mestu ob 20. uri koncert Invalidskega pevskega zbora »Srečko Kosovelca iz Ljubljane.

Nedeljo 18. oktobra bo v Dobriču ob 10. uri slavnostno zborovanje s kulturnim sporedom. Sodelovali bodo pevski zbor »Srečko Kosovelca«, vojaška godba garnizije JLA iz Novega mesta in dobriški pionirski pevski zbor. V nedeljo popoldne bo priredilo KUD »Jože Slaka iz Dobriča akademijo.

V Beli krajini so določili 18 volilnih enot za volitve v okrajni odbor proizvajalcev

Na podlagi 9. točke 126. člena Zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-39/1952) razglasim sklep o določitvi volilnih enot za volitve odborov Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Crnomelj in stevala tega odbora, ki se volijo v posamezni volilni enoti, ki ga je sprejel Zbor proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Crnomelj na svoji seji dne 22. septembra 1953 na podlagi 94. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odposlancih odborov ljudskih odborov (Uradni list LRS, št. 31-102/1953) in ki se glasi:

SKLEP

O določitvi volilnih enot za volitve odborov Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Crnomelj in stevala tega odbora, ki se volijo v posamezni volilni enoti.

I. Upoštevajoč določbe 94. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odposlancih odborov ljudskih odborov, po katerih pripada vsaki proizvajalski skupini toliko odborov po volilnih enotah, kolikor jih ustreza po ugotovljenem količniku proizvajalcev vsake proizvajalske skupine, ki znaša v skupini industrije, trgovine in obrti 118 proizvajalcev na 1 odbor, in v skupini kmetijstva 404 proizvajalci na 1 odbor, se določijo volilne enote in število odborov za okrajni odbor proizvajalcev, ki se volijo v posamezni volilni enoti, takole:

- I. volilno enoto sestavlja Rudnik rjavega premoga Kanižarica: 2 odbornika.
- II. volilno enoto sestavlja Gradbeno podjetje Crnomelj: 1 odbornika.
- III. volilno enoto sestavlja Tovarna učil Crnomelj: 1 odbornika.
- IV. volilno enoto sestavlja Tovarna sadnih izdelkov in likerjev »Belsad« Crnomelj in Gradbeno podjetje Grosuplje — gradilišče Crnomelj: 1 odbornika.
- V. volilno enoto sestavljajo gospodarske organizacije, nesamostojni deli teh organizacij in ostanki dela mestne občine Crnomelj od Kanižarice do suhega mostu: mejne hišne številke 33 in občine Predgrad: Pošta Crnomelj in Stari trg ob Kolpi, posvetovalnice Splošnega trgovskega podjetja Crnomelj, posvetovalnica »Knjižarne in papirnice« Crnomelj, trgovske posvetovalnice Kmetijskih za.

25252*52525252*52525252*
Podpriti podeželsko mladino pri njenem izobraževanju s prispevki v prehrani za Dijaško kuhinjo v Novem mestu!

525*25252525*25252525*
VI. volilno enoto sestavljajo gospodarske organizacije, nesamostojni deli teh organizacij in ostanki dela mestne občine Crnomelj od suhega mostu do mejnih hišnih števil 108 in 199 in občine Dragatuš: Stroj-

pletilstvo »Belokrajinka« Crnomelj, Gradbeno podjetje »Pionir« Novo mesto — gradilišče Crnomelj, Pošta Dragatuš, trgovske posvetovalnice Splošnega trgovskega podjetja Crnomelj, Kmetijske zadruge Crnomelj in Dragatuš, »Odpade« Ljubljana — obrat Crnomelj, »Triglava« Kranj — posvetovalnica Crnomelj, posvetovalnica Mesarskega podjetja Crnomelj, »Usnjarski proizvodnja Crnomelj, Brivsko-frizersko podjetje Crnomelj, ostali zadržni obrati in zasebni obrtniki: 2 odbornika.

VII. volilno enoto sestavljajo gospodarske organizacije, nesamostojni deli teh organizacij in ostanki dela mestne občine Crnomelj, od vključno mejnih števil 109 in 199 do Železniške postaje Crnomelj in občina Vinica: Belokranjska železnicarska Crnomelj, Lesna industrija in valjni mlin »Zoraz« Crnomelj, Elektro Ljubljana — obrat Crnomelj, Gozdno gospodarstvo Crnomelj, Železniški postaji Crnomelj in Otovec, Nadzorništvo železniške proge Crnomelj, Pošta Vinica, Mizarstvo podjetje Vinica, Mesnica Vinica, Mizarstva zadruga Crnomelj, Gostinsko podjetje Crnomelj — obrat »Koldovca« in zasebni obrtniki: 2 odbornika.

VIII. volilno enoto sestavljajo: Podjetje elektrotehnična materiala »Telekomunikacija« Ljubljana — obrat Semič, Železniški postaji Semič in Rožni dol, Pošta Semič, Splošno trgovsko podjetje Semič, trgovske posvetovalnice in obrtne delavnice Kmetijskih zadrug Semič, Strekljavec in Črešnjevci in zasebni obrtniki občine Semič: 1 odbornika.

IX. volilno enoto sestavljajo: Železniški postaji Metlika in Rosalnica, Pošta Metlika in Suhor, Splošno trgovsko podjetje Metlika, trgovske posvetovalnice in obrtne delavnice Kmetijskih zadrug Metlika, Suhor in Radovica, posvetovalnica »Knjižarne in papirnice« Crnomelj, »Triglava« Kranj — posvetovalnica Metlika, Pekarija Metlika, Mesarsko podjetje Metlika in Suhor, Cevljarstvo, Kovaško, Zagarstvo in Siviljsko podjetje Metlika in zasebni obrtniki občine Metlika: 1 odbornika.

X. volilno enoto sestavljajo: Opekarna Gradac, Kamnoseško podjetje »Marmor« Ljubljana — obrat Gradac, »Zitov« Ljubljana — obrat Gradac, Železniški postaji Gradac — Podzemelj in Dobravice, Pošta Gradac, trgovske posvetovalnice Kmetijske zadruge Gradac in Adlešiči in zasebni obrtniki občine Gradac in Adlešiči: 1 odbornika.

XI. volilno enoto sestavlja Kmetijska zadruga Adlešiči: 1 odbornika.

XII. volilno enoto sestavljajo: Kmetijsko posestvo Oključ-Kanižarica, Kmetijska delovna zadruga »Heroji« Stražnji vrh, Kmetijska zadruga Crnomelj: 2 odbornika.

XIII. volilno enoto sestavlja Kmetijska zadruga Dragatuš: 2 odbornika.

XIV. volilno enoto sestavlja Kmetijska zadruga Gradac: 3 odborniki.

XV. volilno enoto sestavljajo: Kmetijsko posestvo Vinomer — Mestni log, Kmetijska delovna zadruga »Partizan« Metlika,

Kmetijska zadruga Metlika, Kmetijska zadruga Suhor in Kmetijska zadruga Radovica: 2 odbornika.

XVI. volilno enoto sestavljajo: Kmetijska zadruga Predgrad in Kmetijska zadruga Stari trg ob Kolpi: 1 odbornika.

XVII. volilno enoto sestavljajo: Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje — obrat Črmošnjice, Kmetijska zadruga Semič, Kmetijska zadruga Strekljavec in Kmetijska zadruga Črešnjevci: 2 odbornika.

XVIII. volilno enoto sestavlja Kmetijska zadruga Vinica: 3 odborniki.

2. Ta sklep stopi v veljavo takoj. Razglasi se na razglasni deski Okrajnega ljudskega odbora Crnomelj in v Dolenjskem listu.

Del. št. I-3330/8-53. Crnomelj, 22. IX. 1953. Predsednik OLO: Janez Zunič

Določenih je 31 volilnih območij v 2 volilnih enotah črnomaljskega okraja

Okrajna volilna komisija Crnomelj, St. OVK 2-53 Crnomelj, dne 22. oktobra 1953

Na podlagi 58. člena Zakona o pravicah in dolžnostih, o volitvah in odposlancih ljudskih poslancev (Ur. list FLRJ št. 35-293-53 in 52. člena Zakona o pravicah in dolžnostih ter o volitvah in odposlancih ljudskih poslancev Ljudske skupščine LRS (Ur. list LRS št. 31-98-53) objavlja Okrajna volilna komisija za volitve ljudskih poslancev v Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine in Republiški zbor Ljudske skupščine LRS za 201. Zvezni volilni okraj, 13. in 14. republiški volilni okraj, da se opravijo zbori volivcev zaradi predlaganja kandidatov za volitve ljudskih poslancev v zvezni in republiški zbor sledeča območja:

1. Gradac, Klošter, Oključ in Vranovič.
2. Dol. Dobrava, ce, Gor. Dobra.

vice, Girsčič, Krivoglavce, Grm, del Primostka, Boginja vas, Boršt, Kapljišče, Mlake, Podzemelj, Pr. Lozje, Skrilje, Zemelj in Otok.

3. Griblje, Cerkvišče in Krasje.

4. Metlika, Križevska vas, Zvirkov vrh in del Primostka.

5. Gabrovec, Dol. Lovkva, Gor. Lovkva, Trnovec.

6. Bereča vas, del Brezovice, Bušinja vas, Dragomirja vas, Malo Lesče, Dol. Suhor, Gor. Suhor, Ravnace.

7. Božič vrh, Dole, Jugorje, Mačkovec, Sela pri Jugorju, Skemljevec, Hrast pri Jugorju in Drage.

8. Bojanja vas, Krašnji vrh, Radoš in Radovica.

9. Drašiči, del Kamnice, Krmačina, Vidošiči, Zelenjki.

10. Božakovo, Rakovec, Zelenbej, Radovič, Curije, Rosalnice, Svržak, Boldraž in Slamna vas.

11. Gradnik, Praproče, Sodni vrh, Brezova reber, Kal, Maline,

Omota, Osojnik in Strekljavec.

12. Brezje pri Črmošnjicah, Gaber pri Črmošnjicah, Ašiče, Črmošnjice, Mašelj, Novi Tabor, Srednja vas, Topli vrh, Vmoli pri Črmošnjicah, Komarna vas, Resa, Ribnik, Stale, Travnik, Brezje pri Rožnem dolu, Hrib pri Rožnem dolu, Potoki, Preloge, Pribižje in Rožni dol.

13. Brstovec, Krupa, Movernas, Praprot, Stranska vas, Vlnji vrh, Cerovec, Črešnjevci, Hrib pri Cerovcu in Kravčiji vrh.

14. Kot pri Semiču, Gorenjci pri Semiču, Sodnja vas, Trebnji vrh, Gaber pri Semiču, Sela pri Vrčicah, Vrčice in Vrh.

15. Brezje pri Vinjem vrhu, L. povec, Nestopija vas, Pugled, Starihov vrh, Coklova, Golšče, Kašča, Mladica, Podreber, Sela pri Sv. Duhu, Semčji, Trata, Vavpca vas in Vrtača.

XIV. volilni okraj Crnomelj II, ki vsega administrativne občine Adlešiči, Crnomelj, Dragatuš, Predgrad in Vinjco je razdeljen v 18 območij zborov volivcev. Posamezna območja obsegajo:

1. Adlešiči, Dolenjci, Gučkovič, Sela, Pobrezje, Purga, Beden, Jankovič, Bojanji, Pribinji in Dragos.
2. Marindol, Milčič, Paunovič, Zunič, Gorenjci in Vrhovci.
3. del mesta Crnomelj od železniške postaje do suhega mostu, vključno z mejnima številčkama 95 in 189, Sv. bnjki, Voja vas, Dolenja vas in Zastava.
4. del mesta Crnomelj od suhega mostu do velikega mostu čez reko Dobljičico, Loka, Kočevje in Kanižarica.
5. Čudno selo, Desjenc, Tribuč, Butoraj, Zorenji in Velika Lahinja.
6. Dobljčka gora, Jerneja vas, Bistrica, Gr.č, Jelševnik, Maverlen, Miklarji.
7. Kleč, Konjski hrib, Lahinja, Topljice, Planina, Ponkve, Sredgora, Skrilj, Dol. Paka, Naklo, Otovec, Rožina, Rožič vrh, Sela pri Otavcu, Taljši vrh, Tušev dol in Zajčji vrh.
8. Gor. Paka, M. helja vas, Petrova vas, Rožanc, Ručna vas in Lokve.
9. Dragovanja vas, Kvasica, Tanča gora, Golek pri Dragatušu in Sela pri Dragatušu.
10. Beliši vrh, Črešnjevci, Knežina, Mala Lahinja, Dragatuš, Obrh, Nerajec, Zapudje, Brdarci, Breznik, Podlog in Šipek, Pusti gradec.
11. Brezovica pri Predgradu, Ceplje, Kralji, Vmoli pri Predgradu, Zadr. Dol. Podgora, Gor. Podgora, Zagodac, Jelenja vas, Paka in Predgrad.
12. Dol. Hreljin, Laze, Vrt, Dečina, Dol. Radenci, Sred. Radenci, Sodevič, Deskova vas, Kot ob Kolpi, Kovača vas, Močinci, Prelesje in Stari trg ob Kolpi.
13. Drežnik, Nova lipa, Dol. Suhor pri Vinici, Gor. Suhor pri Vinici in Stara lipa.
14. Damaelj, Breg, Dalnje n.j.ve, Draga, Gorica, Sinji vrh in Špeharji.
15. Hrast pri Vinici, Perudina, Balkovci, Zilje, Kovačji grad, Sečje selo, Učakovci, Vukovci, Drenovec, Golek pri Vinici, Ogulin, Podkanež in Vinca.
16. Preloka.

Kraj, kjer se opravijo zbori, dan in uro, določijo občinski ljudski odbori.

Predlaganje kandidatov po zborih volivcev se izvrši do določbah 53. in 63. člena cit. zakona.

Zadnji rok volitve kandidatov v svrhu potrditve je 31. oktober 1953 (68. člen citiranega zakona).

Predsednik OVK: Zivko Zobeč

So mali kmetje v Metliki, Črnomlju in Gradacu sovražniki socializma?

(Nadaljevanje s prve strani)

Razpisani davki so največja, dostikrat tudi boleča dajatev, ki jo ljudstvo prispeva, da bi se naša država čimprej gospodarsko okrepila in nastopila z industrijskimi izdelki in kmetijskimi izdelki kot enakovredni tekmeč danes se gospodarsko razvijajošim državam na svetovnem tržišču. Tudi Bela krajina mora prispevati del svojih dohodkov okraju, ki je izvoljen in odgovoren pred ljudstvom, da z vplačanem premoženjem smotrno razpolaga. Določeno vsoto denarja bo morala Bela krajina skupnosti, še vnaprej prispevati, kajti se bo davki in dohodki podjetij se bo gospodarsko krepila in v kulturno prosvetno življenje dvignila na tako visoko stopnjo, na kateri so ostali predeli v Sloveniji.

Toda pogoj rednega plačevanja davkov je pravična odmera; naj-

več davka naj vplačujejo močnejša gospodarstva in ne mali kmetje in šibkejši obrtniki, kot se dogaja v metliški občini in morda še drugod! Logična posledica nepravilne odmere davkov je, da je prav tam največ davčnih zaostarkov. Kritiziranje davčnih odmer med malimi kmeti in obrtniki v metliški, črnomaljski in gradaciški občini še ne pomeni, da so mali kmetje sovražniki socializma. Nasprotno, zavedajo se svojih pravic in upravičeno nočejo spet v kmetijskih vaskih špekulantov in oderuhov, ki bi hoteli nazaj stare zlate čase. Porekod se v Beli krajini že boje, da bi se spet ne vrnilo na staro. Ta strah je popolnoma neutemeljen, toda žalostno je, da so ga malemu kmetu v mnogih krajih vcepilje prav davčne komisije. So primeri, da so članj davčnih komisij sebe obremenili: znatno n. že, kot pa enako močnega gospodarja, ki ni v davčni komisiji nikomur sorodnik.

Toda človek, ki je postavljen na tako odgovorno mesto, da ima pravico predpisovati davke, mora biti vsekakor pošten; odstopati ne sme od pravičnega stališča nikdar, tudi takrat ne, ko mora predpisovati davke svojim najbližjim sorodnikom, znancem in kot sestavni del davčne komisije, sebi samemu.

V Črnomlju so na seji OLO izvolili desetčlansko komisijo, ki bo reševala davčne pritožbe v okraju in razsajala nepravilnosti pri odmeri davkov. Član, občinski ljudskih odborov in belokranjsko ljudstvo naj nudj tej komisiji vso pomoč, kajti le tako ji bo uspelo odpraviti grobe napake, ki so se pri odmeri davka ponekod dogajale.

Prvi dve nagradi za najboljši kravi sta prejela Janez Zunič iz Strca in Alojz Betori iz Vel. Lašč. Najvišje je bila ocenjena telica, last Jožeta Indiharja iz Črnege potoka. Kot najboljši živinorejci so bili nagrajeni še: Stritar, Ančič, Debeljak, Lavrin, Levstrik, Grudenc, KZ Turjak in drugi. Velikolaški živinorejci so z uspešno razstavo dokazali, da bodo še nadalje skrbeli za sloves velikolaške goveda. Le s skrbno vzrejo plemenske živine, z molzno kontrolo in z načrtno odbrjo jim bo uspelo, da jo bodo morda že kmalu izvažali v države Bliznjega Vzhoda, Grčijo, Turčijo in Vzhodno Afriko.

Obsodba Edija Štefana in Ivana Avšiča

V Ljubljani je bila po večdnevni razpravi v ponedeljek izrečena obsodba proti Ediju Štefanu in Ivanu Avšiču. Okrožno sodišče je izreкло zelo nizko sodbo, proti čemur je velika množica ljudi, ki so prisostvovali razglasitvi obsodbe, odločno protestirala.

Edi Štefan je bil zaradi očitno nemarnega opravljanja službe ter zaradi zlorab uradnega položaja obsojen na tri leta zapora, Ivan Avšič pa zaradi pr-

krivanja velikih količin razne daru blaga in nemarnega opravljanja službe na šest let stroge zapore ter zaplembo premoženja in blaga, ki ga je prikral.

Edi Štefan si je pridržal pravico, da se za pritožbo eventualno odloči v osmih dneh, Avšič pa se je proti sodbi pritožil takoj. Javni tožilec si je za Štefana pridržal pravico, da se pritožji v osmih dneh, za Avšiča pa se je pritožil takoj.

Doživetje, ki ga ne bomo kmalu pozabili

Uspela razstava živine v Velikih Laščah — sad 40-letnega or ganiziranega zadržnega dela

Velike Lašče, znano vzrejno središče sivo-rjavega goveda, so praznovala 26. in 27. sept. 40-letnico zadržnega dela v živinorejji.

Prvi dan velikega spominskega slavlja, ki so ga razglasili daleč vidni slavoloki in mlaji, so prignali Laščani in okoliščani na razstavi prostor 299 glav plemenske živine: 4 bika, 34 bikceve, 143 krav in 115 telic. Lepo rejeno in oskrbovano živino si je ogledalo nad tisoč obiskovalcev razstave, ki so se pripeljali v Velike Lašče na kamionih, z vlakom ali pa prišli peš, medtem ko so se okrog razstavnega prostora zbrali skoraj vsi Laščani in mnogo ljudi iz okolice. Na gledalce je naredila razstavljena živina neizbrisen vtis, saj so imeli priložnost videti, kakšne sadove rodi dolgoletno organizirano zadržno delo.

Posebno nestropno so živinorejci pričakali poročilo tekmovalne komisije dopoldne drugega dne v zadržnem domu. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Laščani so pozdravili v svoji sredi najvidnejše predstavnik slovenskega kmetijstva in živinorejce: dekana agronomske fakultete ing. Vinka Sadarja, predsednika živinorejskega odbora pri Glavni zadrugi zvezi LRS dr. Marijana Pavšiča, ing. Jože Terčeta, ing. M. Peternela, ing. Toneta Simončiča, živinorejskega referenta pri OZZ Kočevje Ivana Reula, predsednika KZ Vel. Lašč. Jožeta Perhaja in številne druge priznane živinorejske strokovnjake.

Povzemamo najvažnejše misli iz govorov in živahnega razgovora, ki je v dvorani potekal. — Med najbolj znana vzrejna področja sivo-rjave živine v Sloveniji sodi Dolenjska, Kras in Primorska, toda prvo živinorejsko zadrugo so osnovali prav v Velikih Laščah — že leta 1913. Vse od tlej je zgodovina velikolaške zadruge zgodovina naporov in uspehov velikolaških živinorejcev. Bika-plemenjake so uvažali v predvojnih letih iz Švice; s skrbno odbrjo živali in z molzno kontrolo jim je nekdaj ted pred voljno uspelo razširiti sloves velikolaške živine ne samo po Sloveniji, ampak tudi med naše južne narode. Leta 1937 so prešli na tekmovanje tretjo oceno, 1938 drugo, 1939 in 1940 pa že prvo. Vojnja je zaustavila vzpon živinorejske zadruge. Trde razmere gospodarske obnove v prvih povojnih letih in obvezne oddaje živine ji niso prizanašale. Vendar je že razstava leta 1950 dokazala, da velikolaški živinorejci ne bodo pozabili bogate izkušnje več desetletnega dela. Posebno močno pa so odjekile med velikolaškimi hribi priprave na novo razstavo letos, saj redijo za družniki v petih kmetijskih zadruhah velikolaške okolice nad 1200 glav rodovniške plemenske živine. Povprečna molznost zadržnih krav te okolice je 2071 kilogramov, kar je uspeh, posebno še, ker je v vsej Sloveniji povprečje molznosti le 1050 kg na kravo.

Jasno je, da mora biti zato podjetje moderno opremljeno in imeti čvrsto organizacijo, da bo lahko konkurralo.

Bančni predpisi predstavljajo za Pionirja, kakor za ostala gradbena podjetja, še vedno težak problem, ki ga bo treba čim hitreje rešiti. Produkcija nekaterih gradbenih surovin n. pr. cementa, lesa, železa je manjša, kakor so potrebe trgata. Zato se cement in les še vedno razdelujeta po planu, gradbena podjetja si ju morajo nabaviti v določenem roku in si ustvariti zaloge

investicij. Delo pionirjevega delovnega kolektiva je tudi sušilnica lesa pri Tovarni lesnih izdelkov, čistilne naprave v »Novotoku« ter stanovanjski blok JLA, ki bodo do junija 1954 dali 24 stanovanj in omejili stanovanjsko stisko v Novem mestu. Čaka jih izgradnja pri Metropolu predvidene avtobusne postaje in tlakovanje ceste do železniške postaje.

... in v novomeškem okraju

Vinsko klet v Bajnofu. Bajnofski grad že rušijo. Novo, moderno

strepo. V rudniku Kanižarica so Pionirjevci izgotovili predelava za separacijo in industrijski tir, toda finance so belokranjskim rudarjem prizgodaj usahnile in gradnje so zamrle.

Belokranjci imajo v načrtih livarno in novo opekarno. Gradil bo nove industrijske zgradbe »Pionir«. Vabijo ga tudi v Metliko, kjer hočejo pletilsko pletilno tovarno, a vinogradniki moderno vinsko klet.

V krikem raste tovarna »roto« papirja

ki bo z že dograjeno tovarno celozlno izdelkov predstavljalo kombinat za predelavo lesa. Roto papir je izraz za časopisni papir; uvažamo ga iz inozemstva in plačamo zanj vsak dan 5 milijonov deviznih dinarjev. To je edina tovarna za izdelavo roto papirja, ki jo trenutno gradimo v Jugoslaviji. Strojje bomo uvozili, a gradnja sama bo stala okrog 2 milijard dinarjev. Zaradi štednja obratnega postopka se gradnja ni mogla s polno paro razmahati. Toda delavski kolektiv Pionirja ve, da izplača naša država vsak dan milijone deviznih dinarjev v inozemstvo, zato se trudi, da bi bila tovarna že leta 1954 pod streho. Pionirjevci grade ob tovarni tudi stanovanjsko naselje, 40 stanovanj-

skih zgradb. Polovico naselja je že pod streho.

V Brežicah bo Pionir letos dogradil 7 novih stanovanjskih stavb. 13 jih bo izgotovil prihodnje leto, a v gradnjo bo prevzel še 20 novih. Stanovanja v novih stavbah bodo dobili pripadniki JLA.

4.800 din branarine, ki jo vplačuje delavstvo na mesec gostinskim podjetjem ...

je prebudo breme za nekvalficirane delavce, zato naj bi v Novem mestu čimprej ustanovili osrednjo delavsko menzo. V novem mestu dela doslej mnogo podjetij: »Pionir«, »Kras«, »GOP, Tempo, Trudbenik«. Nekaj sto delavcev teh podjetij vplačuje znaten del svojih zaslužkov novomeškim gostilnam, ki nočejo pomeniti hranarine, čeprav bi jih glede na cene živih hlada. Če se vprašanje delavske restavracije ne bo rešilo za vse novomeške delavce, bo Pionir ustanovil svoje delavstvo menzo v Bršljino. Na pionirjevih gradiliščih osnovane menze dajejo hranno še zdaj po 100 do največ 125 din dnevno.

Delavski sveti, delavsko samoupravljanje ...

Pionirjeva gradilišča so razsejana v več okrajih, zato se pojavlja pri delavstvu težnja, da bi se čim bolj osamosvoilo. To težnjo, da bi vsako gradilišče predstavljalo Nadaljevanje na 3. strani

Pred Bršljino se cesta, ki pelje iz Novega mesta v Ljubljano, cepi in če greš na desno, po kotenastem, s premočnim prahom posutem odcepu, si iznenada sredi ograjene prostora, kjer stoji upravni prostori in delavnice Splošnega gradbenega podjetja »Pionir«.

Podjetje »Pionir« prejema že vsa povojna leta visoka priznanja od različnih tekmovalnih komisij za uspehe, ki jih dosegajo; tokrat bomo nazivali najvažnejše gradnje, ki jih je prevzelo in jih gradi

8 stavbnih dvigal že nosi malto Stavbna dvigala, ki so jih izdelale Pionirjeve mehanične delavnice, so uspela kombinacija novomeških in zamisljivo mehanične delavnice Jožeta Strugarja. Osem novih stavbnih dvigal že nosi malto, pet pa jih pravkar izdelujejo, a šest jih bodo izdelali čez zimo. Dvigala so zelo praktična, ker stavbe pri zidanju ni treba obijati z zidarskimi odri.

Stropi bodo lažji, žagovina pa pomembna surovina ...

Če bo uspela zamisel ing. Borisa Sodnika. Žagovina, ki je bila v Tovarni lesnih izdelkov in na žagah doslej nepotrebna šara, bodo uporabljali za izdelavo voljakov; spojena s cementom bo sestavljala trden in lahek material za izdelovanje hišnih stropov. Vodjake bo uporabljalo Gradbeno obnovitveno podjetje v Novem mestu; v večjih količinah jih bo mogoče izdelovati, ker bo postavljen na Dolenjskem lesni kombinat, ki bo daljal kot neuporabljiv odpadke velike količine žaganja. Kdo bi si mislil, da bo tako tudi žaganje na Dolenjskem pomemben gradbeni material?

Pionirjevci so prevzeli obveznosti za milijardo dinarjev ...

— še enkrat več, kot v letu 1952. Obsežnejša in pomembnejša naročila dobivajo predvsem zato, ker so z denarnim fondom za prosto razpolaganje in amortizacijo kupili nove stroje, tako da imajo buldožer, 300 literski bager, mešalec, valjar in druge pomembne gradbenne stroje. Imajo tudi več širokornih moči kot v letu 1952. Za primerjavo bi lahko navedli, da so imeli lanj zaposlena dva inženirja, letos pa šest. Tudi število delavcev je od lani do letos naraslo od 600 na 1300. Biše pisarne so preureljive v sindikalne prostore — sindikalno in konferenčno dvorano, ki jo obkrožajo prostori za balnamje, od-

NA OBISKU PRI „PIONIRJEVCIH“

Pionir je razsejal svoje gradbišča v vseh treh dolenjskih okrajih in gradi tudi v Krikem

Radi bi prevzeli gradnje tudi v drugih krajih Slovenije, zato nestrpno čakajo, kdaj bo izšel zakon o licitacijah. Zajemal bo obveznosti za investitorja in delojemalca; pomenil bo napredek in ustvaril konkurenco in tekmovalni duh nad gradbenimi podjetji. Po domače rečeno, bo ta zakon tak: podjetje, ki bo neko gradnjo cenje dogradilo — jo bo dobilo v izgradnjo.

Kaj vse dela »Pionir« v Novem mestu ...

Tudi v Beli krajini je »Pionir« doma

V Črnomlju zida zadaj za gimnazijo Dijaški dom »Borisa Kidriča«, ki bo v juniju 1954 pod

IZ NAŠIH KRAJEV

IZ SRCA SO PRISPEVALI - POSNEMAJMO JIH!

O plemenitem namenu vodstva novomeške Dijaške kuhinje, da z nabiranjem akcij podpre zbiranje hrane po naših vaseh za revne podeželske dijake, ki se šolajo v Novem mestu, smo pred tedni že pisali. Morda še ne veste, da je še vedno nekaj dijakov in dijakinj v Novem mestu, ki na dan samo enkrat toplo jedo? Takim je namenjena pomoč in zbirka hrane, ki naj bi jo zbirale po naših vaseh osnovne šole in množične organizacije.

Dvakrat da — kdor hitro dal Narodni pregovor drži tudi tukaj. Pretekli teden je pripeljal prvo pošiljko podarjene hrane v Dijaško kuhinjo tovariš Martin Marinč, ravnatelj nižje gimnazije iz Sentjerneja, ki ga dobro poznajo tudi bralci Dolenjskega lista. Voz krompirja, zelja, nekaj fižola, moke, paradižnikov in sočivja — prvi prispevek, ki naj na celotno nabiralno akcijo omogoči, da bo imela podeželska in socialno ogrožena mladičina v Dijaški kuhinji dovolj dobre in cenene hrane. Tovariš Marinč je z njezno lastno prisrčnostjo pripovedoval, s kako ljubeznijo in dobrim srcem so prinašali prispevke za kuhinjo podeželski otroci in dijaki sentjernejskih šol: ta je prinesel košarico krompirja, oni nekaj glav zelja, ta spet zavitek fižola in moka ter podobno. Matere so dale, kar so mogle — iz malega se nabere veliko, iz darov posameznih družin je bil zbran prvi voz dragocene prehrane. V nobeni družini na kmetih se košara krompirja ne pozna veliko. In če je bila dana z dobrim srcem in pošteno mislijo, bo zalegla dvakrat! Tovariš Marinč pa je obljubil, da se — v kratkem oglasi spet!

Tako Sentjerneje. Medtem pa poročajo učitelji z nekaterih šol novomeškega okraja, da o akciji še nihče ne ve. Mar so prošnje in dosedanje okro-

nice običale kje v predelih? Če — na svetlo z njimi! Zdej je čas, da podpremo z dejanji plemenito zbiralno akcijo Dijaške kuhinje. Gre za naše otroke in njihovo zdravje. Kako naj se učijo dijak ali dela vajenec, če v letih, ko potrebuje največ hrane, je morda enkrat na dan nekaj topliega, ker si treh ali večih obrokov ne more kupiti? Tu pokazimo našo ljubezen do mladine in prispevajmo po svojih močeh.

Dijaška kuhinja v Novem mestu toplo prosi organizacije AFZ in vodstva ostalih organizacij na vasi, da skupno s šolskimi vodstvi podpre nabiranje poljskih pridelkov za potrebe novomeške Dijaške kuhinje. Prosi jih, da zbero prideleke še pred nastopom mraza, s krožniki voznjaki pa bi večje količine zbranih pridelkov prila iskat kuhinja sama. Vsem pa v imenu mladine vnaprej iskrena hvala!

Dvakrat da — kdor hitro dal Narodni pregovor drži tudi tukaj. Pretekli teden je pripeljal prvo pošiljko podarjene hrane v Dijaško kuhinjo tovariš Martin Marinč, ravnatelj nižje gimnazije iz Sentjerneja, ki ga dobro poznajo tudi bralci Dolenjskega lista. Voz krompirja, zelja, nekaj fižola, moke, paradižnikov in sočivja — prvi prispevek, ki naj na celotno nabiralno akcijo omogoči, da bo imela podeželska in socialno ogrožena mladičina v Dijaški kuhinji dovolj dobre in cenene hrane. Tovariš Marinč je z njezno lastno prisrčnostjo pripovedoval, s kako ljubeznijo in dobrim srcem so prinašali prispevke za kuhinjo podeželski otroci in dijaki sentjernejskih šol: ta je prinesel košarico krompirja, oni nekaj glav zelja, ta spet zavitek fižola in moka ter podobno. Matere so dale, kar so mogle — iz malega se nabere veliko, iz darov posameznih družin je bil zbran prvi voz dragocene prehrane. V nobeni družini na kmetih se košara krompirja ne pozna veliko. In če je bila dana z dobrim srcem in pošteno mislijo, bo zalegla dvakrat! Tovariš Marinč pa je obljubil, da se — v kratkem oglasi spet!

Tako Sentjerneje. Medtem pa poročajo učitelji z nekaterih šol novomeškega okraja, da o akciji še nihče ne ve. Mar so prošnje in dosedanje okro-

Dijaška kuhinja v Novem mestu toplo prosi organizacije AFZ in vodstva ostalih organizacij na vasi, da skupno s šolskimi vodstvi podpre nabiranje poljskih pridelkov za potrebe novomeške Dijaške kuhinje. Prosi jih, da zbero prideleke še pred nastopom mraza, s krožniki voznjaki pa bi večje količine zbranih pridelkov prila iskat kuhinja sama. Vsem pa v imenu mladine vnaprej iskrena hvala!

Dvakrat da — kdor hitro dal Narodni pregovor drži tudi tukaj. Pretekli teden je pripeljal prvo pošiljko podarjene hrane v Dijaško kuhinjo tovariš Martin Marinč, ravnatelj nižje gimnazije iz Sentjerneja, ki ga dobro poznajo tudi bralci Dolenjskega lista. Voz krompirja, zelja, nekaj fižola, moke, paradižnikov in sočivja — prvi prispevek, ki naj na celotno nabiralno akcijo omogoči, da bo imela podeželska in socialno ogrožena mladičina v Dijaški kuhinji dovolj dobre in cenene hrane. Tovariš Marinč je z njezno lastno prisrčnostjo pripovedoval, s kako ljubeznijo in dobrim srcem so prinašali prispevke za kuhinjo podeželski otroci in dijaki sentjernejskih šol: ta je prinesel košarico krompirja, oni nekaj glav zelja, ta spet zavitek fižola in moka ter podobno. Matere so dale, kar so mogle — iz malega se nabere veliko, iz darov posameznih družin je bil zbran prvi voz dragocene prehrane. V nobeni družini na kmetih se košara krompirja ne pozna veliko. In če je bila dana z dobrim srcem in pošteno mislijo, bo zalegla dvakrat! Tovariš Marinč pa je obljubil, da se — v kratkem oglasi spet!

Dijaška kuhinja v Novem mestu toplo prosi organizacije AFZ in vodstva ostalih organizacij na vasi, da skupno s šolskimi vodstvi podpre nabiranje poljskih pridelkov za potrebe novomeške Dijaške kuhinje. Prosi jih, da zbero prideleke še pred nastopom mraza, s krožniki voznjaki pa bi večje količine zbranih pridelkov prila iskat kuhinja sama. Vsem pa v imenu mladine vnaprej iskrena hvala!

Dvakrat da — kdor hitro dal Narodni pregovor drži tudi tukaj. Pretekli teden je pripeljal prvo pošiljko podarjene hrane v Dijaško kuhinjo tovariš Martin Marinč, ravnatelj nižje gimnazije iz Sentjerneja, ki ga dobro poznajo tudi bralci Dolenjskega lista. Voz krompirja, zelja, nekaj fižola, moke, paradižnikov in sočivja — prvi prispevek, ki naj na celotno nabiralno akcijo omogoči, da bo imela podeželska in socialno ogrožena mladičina v Dijaški kuhinji dovolj dobre in cenene hrane. Tovariš Marinč je z njezno lastno prisrčnostjo pripovedoval, s kako ljubeznijo in dobrim srcem so prinašali prispevke za kuhinjo podeželski otroci in dijaki sentjernejskih šol: ta je prinesel košarico krompirja, oni nekaj glav zelja, ta spet zavitek fižola in moka ter podobno. Matere so dale, kar so mogle — iz malega se nabere veliko, iz darov posameznih družin je bil zbran prvi voz dragocene prehrane. V nobeni družini na kmetih se košara krompirja ne pozna veliko. In če je bila dana z dobrim srcem in pošteno mislijo, bo zalegla dvakrat! Tovariš Marinč pa je obljubil, da se — v kratkem oglasi spet!

Tako Sentjerneje. Medtem pa poročajo učitelji z nekaterih šol novomeškega okraja, da o akciji še nihče ne ve. Mar so prošnje in dosedanje okro-

V Dijaškem domu v Šmihelu so osnovali mladinsko organizacijo

V Domu »Majde Silčeve« v Šmihelu živi 240 gojencev, med njimi 200 mladincev in mladin, ki so pred kratkim osnovali samostojno mladinsko organizacijo. V domu ima mladina vse možnosti za kulturno in politično delo. Imajo dnevno sobo, knjižnico, dnevno časopisje in igrice za odbojko. Osnovni in marksiistični in dramski krožek. Prvi bo seznanjal mladino s sodobnimi političnimi problemi in z naprednim pogledom na svet, a drugi bo vzgajal mlade igralce. Pozabili niso niti na folklorni, literarni in glasbeni krožek, ki bodo združeni prirejali samostojne nastope in proslave.

Na predvečer mladinskega kongresa bodo na bližnjem gričku zažgali kres in se skupno udeležili proslave v mestu.

Mali oglasi

PRODAM srednje težki voz in zapraviljček. — Hadri Drago, Novo mesto.

PISALNI STROJ znamke Remington ugodno naprodaj. Na ogled v upravi lista.

SLUŽBO DOBI tovarišica z dobrim znanjem strojepisja. — Ponudba na naslov: Uprava Dolenjskega lista. Novo mesto.

Kdo je lahko in kdo naj bo kandidat za ljudskega poslanca

Dosedanje razprave o jesenskih volitvah so vse preveč ozke. Sudejo se v glavnem le v razpravljanju o kandidatih in ljudeh, ki bi prišli v posest za kandidate. Mnogo premaio pa je bilo dosedaj razprav o pomenu volitev, zlasti o volitvah v zbor proizvajalcev, ki imajo in bodo imeli v bodoče še bolj odločilno vlogo v razvoju in krepitvi našega gospodarstva. Zbori proizvajalcev bodo upravljali s presežnimi dobrinami, ki jih ustvarjajo v naši državi, republik ali okraju delovni ljudje. Usmerjali bodo celotno gospodarstvo na svojem območju.

se socialistične graditve, ki sta jih uzakonili izpopolnjeni Ustav in republike iz letošnjega leta. Prav zaradi tega je potrebno, da pride na zborih volivcev do razgovora o kandidatih za jesenske volitve šele potem, ko smo se okolišine in probleme temeljito pretresli, se spoznali z bodočo razvojno potjo naše družbene stvarnosti in s pogoji nadaljnje graditve socialističnega gospodarstva in družbe. Le na osnovi take vsestranske temeljite razprave lahko pričakujemo, da bodo predlogi za kandidate taki, da bodo kos nalogam ljudskega poslanca.

spremljal zakone ter usmerjal celotno gospodarsko politiko v državi ali republik. Dosedaj so pripravljali razne uredbe in zakone izvršni organi, Ljudska skupščina, ki se je sestala samo od časa do časa, pa je te zakone in uredbe ali potrdila ali zavrnila. Sedaj bo obratno. Priprava, sprejemanje in izdajanje zakonskih določil in predpisov spada izključno in v celoti v pristojnost izvršnih organov. Ze iz tega je razvidno, da prehaja čedalje več poslov državne uprave na voljene organe. Vsled tega se bo moral ljudski poslanec posvetiti predvsem tej javni funkciji.

Razprava o volitvah in vsem, kar je s tem v zvezi, ne more biti pravilna niti popolna, če ne obravnava hkrati celotnega gospodarskega in političnega stanja v državi, republik in okraju, naših uspehov v zunanji politiki ter naših notranjih težav, našo prehojeno pot in na osnovi tega — naših izsledkov za bodoči razvoj. Jesenske volitve poslancev za Ljudske skupščine in zbor proizvajalcev so naravni rezultat doslej prehojene poti, hkrati pa izredno važen člen v poglavju ljudske demokracije ter pospešenega ustvarjanja pogojev za boljše življenje vseh delovnih ljudi.

Naloga ljudskih poslancev nikakor ne bodo majhne. Bistveno so drugačne od nalog dosedanjih poslancev. Novi zakoni o pravicah in dolžnostih ter o odgovornosti ljudskih poslancev, ki ga je sprejela Ljudska skupščina Slovenije 16. septembra leto, predvideva za ljudske poslance poleg pravic tudi velike in odgovorne naloge. Predvsem bodo morali biti poslanci stalna, živa vez med volivci in Ljudsko skupščino ter drugimi oblastvenimi organi. Ljudski poslanec ne more biti hkrati državni uslužbenec. Dosedanji ljudski poslanci so bili obremenjeni z različnimi funkcijami in nalogami, zato so premaio prihajali med svoje volivce.

Naloga bodočih ljudskih poslancev nikakor niso majhne. Zato je treba pri izbiri kandidata vse to upoštevati in predvideti, kdo je lahko kandidat in kdo bo lahko pravilno zastopal interese skupnosti in volivcev na tako odgovornem mestu.

Samovolja v opekarni Prelesje

Malo pozno — skoraj na kraju letošnje opekarske sezone — smo dobili pred dnevi pismo iz Prelesja, v katerem nam bralec našega lista sporoča o samovolji predelavca Antona Skuška. Imenovani je hkrati predsednik delavskega sveta in sindikalne podružnice (tri najvažnejše funkcije v eni osebi!) in se čudimo, da se delovni kolektiv strinja z nabiranjem tako odgovornih mest v eni sami osebi.

Tarifni pravilnik opekarske Prelesje za Skuška, kakor vse kaže, najbrže ne velja. V izrednih primerih sme starešina podjetja ali druga odgovorna oseba sporazumno z delavskim svetom

Občinski ljudski odbor Dobrnjč

Stev. 716/1-53

17. in 18. oktobra 1943 je bil v Dobrnju I. kongres AFZ Slovenije. Istega leta so bile na območju občine Dobrnjč večje borbe z okupatorjem. Majhna edinica partizanov je več dni zadrževala celo italijansko divizijo, ki je nameravala napasti Zužemberk.

V spomin na te dneve je občinski ljudski odbor na svoji VII. seji dne 20. septembra na podlagi 15. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-88/52) in na predlog občinskega odbora Zveze borcev Dobrnjč sprejel naslednji

ODLOK

o razglasitvi 18. oktobra za občinski praznik občine Dobrnjč.

1. člen

18. (osemnajsti) oktober se razglasa za občinski ljudski praznik občine Dobrnjč.

2. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Dolenjskem listu in na oglasni deski občinskega ljudskega odbora Dobrnjč.

Dobrnjč, dne 20. septembra 1953

Bernard Jarc,

predsednik občinskega ljudskega odbora Dobrnjč.

Sloparka se je ujela

Na pretkan način je hotela priti do denarja Jožefa Zoran iz Soteske. Na srečkah državne loterije je ponaredila številke in s takimi hotela dvigniti dobiček. Ker pa se ni upala s tako srečko v podružnico Narodne banke, se je obrnila kar na prodajalce srečk. Letos avgusta je s tem prelistala trafikanta na Kandjiškem mostu. Predložila mu je srečko, ki je zadelo 10.000 din, čes da nima časa čakati v banki in da jo odstopi njemu, če ji izplača polovico, 5000 din pa je lahko njegovih. Ker je bila predložena številka srečke med izbranimi dobitki, ji je trafikant nasedel in izplačal 5.000 din.

Pred dnevi je na podoben način pokusila srečo pri trafikantu na novomeškem Glavnem trgu. Ta je sleparijo takoj odkril: ko je hotel predzračno legitimirati, mu je ušla in se skrila v neko vazo. Tovariš Huč je ni pustil iz očl. Kmalu jo je ujel ter izročil organom Ljudske milice. Poklicani trafikant iz trafike na Kandjiškem mostu je v njej takoj prepoznal žensko, ki ga je v avgustu opeharila za pet tisočakov. Z.

Člani Socialistične zveze in vsi volivci, segajte po blokih volilnega sklada!

opremljeno delavnico. V njegovi delavnici je bilo vedno zapuščenih po več pomočnikov. Izučil je lepo število vajencev. Bil je odličen mojster, bil pa je hkrati tudi odličen naprednjak. »Kojni je bil dolgoletni predsednik zadrge mizarjev v Novem mestu, kasneje predsednik okrožnega odbora obrtnih zadrug. Dosludno se je boril za pravice obrtništva in njegov razvoj.

Zadnja vojna ga je hudo prizadela. Pri bombardiranjih je bila njegova hiša teško poškodovana, toda vselej jo je z lastnimi močmi sam popravil. Ob bombardiranju Novega mesta sta mu bili ubiti žena in hčera, sina Mirka, ki je že samostojno vodil očetovo delavnico, in zeta prof. Jesenka pa so leta 1943 ob vdoru Nemcev v Novo mesto ustrelili kot partizana. Težki so bili udarci, ki so zadelo pokojnega Maloviča, toda imel je jekleno voljo in je vedno znova poprijel za delo, dokler ga ni prisilila bolezen, da je odločil žago in obliži.

Kot zaveden in razgledan človek je vse do zadnjega zasedoval razvoj dogodkov v svetu in je zato ob priliki družinskega ljudskega posojila podpisal 10.000 din in dal ostalim obrtnikom najlepši zgled. Obrtniki ga bomo ohranili v najlepšem spominu!

Razglas okrajne volilne komisije Črnomelj

Okrajna volilna komisija Črnomelj

Stev. OVK 3-53, Črnomelj, 23. IX. 1953.

RAZGLAS

Na podlagi 140. člena Zakona o pravicah in dolžnostih, o volitvah in odgovornosti zvezanih ljudskih poslancev (Uradni list FLRJ št. 38-290-53.), 125. člena Zakona o pravicah in dolžnostih ter o volitvah in odgovornosti ljudskih poslancev Ljudske skupščine LRS (Uradni list LRS št. 31-98-53.) in 97. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odgovornosti odbornikov ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 31-102-53.)

objavlja Okrajna volilna komisija za volitve ljudskih poslancev v zbor proizvajalcev Zveze ljudske skupščine, in v zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS ter za volitve odbornikov v zbor proizvajalcev OLO Črnomelj za 88. in 47. zvezni volilni okraj, za 7. in 2. republiko volilno enoto in za 1. do 10. ter 11. do 18. okrajno volilno enoto,

da se opravijo zbori volivcev v gospodarskih organizacijah zaradi predlaganja kandidatov za volitve ljudskih poslancev in odbornikov, ki se volijo v zbori proizvajalcev v proizvajalski skupini in industrije, trgovine in obrti in v proizvajalski skupini kmetijstva

v sledečih samostojnih oz. združenih gospodarskih organizacijah z navedbo gospodarske organizacije, ki izvrši zborovanje proizvajalcev:

1. Rudnik rjavca premoga Kanjarica samostojno.
2. Gradbeno podjetje Črnomelj samostojno.
3. Tovarna učil Črnomelj samostojno.
4. Tovarna sadnih izdelkov in likerjev »Belsada, Črnomelj, za Tovarno sadnih izdelkov in likerjev »Belsada Črnomelj in Gradbeno podjetje Grosuplje — Gornje Črnomelj.
5. Splošno trgovsko podjetje Črnomelj za gospodarske organizacije, nesamostojne dele teh organizacij in obrtnike dela mestne občine Črnomelj od Kuničarice do suhega mostu; mejne hišne številke 33 in obve. Predgrad: Pošti Črnomelj in Stari trg ob Kolpi, poslovalnice Splošnega trgovskega podjetja Črnomelj, poslovalnica »Knjižarne in papirnice Črnomelj, trgovske poslovalnice Kmetijskih zadrug Črnomelj, Predgrad in Stari trg ob Kolpi, trgovsko poslovalnico Okrajne zadrge zveze Črnomelj, Parno pekarno Črnomelj, poslovalnice Mesarskega podjetja Črnomelj, Gostinsko podjetje Črnomelj — obrata »Grade in »Kolbezna«, Slikarsko-pleskarsko podjetje Črnomelj, Cevljarstvo zadrge Črnomelj in zasebne obrtnike.
6. Strojno pletilstvo »Belokrajnik Črnomelj za gospodarske organizacije, nesamostojne dele teh organizacij in obrtnike dela mestne občine Črnomelj od suhega mostu; mejnih hišnih številki 95 in 189 do mejnih hišnih številki 109 in 199 in občine Dragatuš: Strojno pletilstvo »Belokrajnik Črnomelj, Gradbeno podjetje »Pionir« Novo mesto — gradbišče Črnomelj, Pošto Dragatuš, trgovske poslovalnice Splošnega trgovskega podjetja Črnomelj,

Kmetijske zadrage Črnomelj in Dragatuš, »Odpada Ljubljana — obrat Črnomelj, »Triglava Kranj — poslovalnica Črnomelj, poslovalnice Mesarskega podjetja Črnomelj, »Ušnjarski proizvod Črnomelj, Brivsko — frizerske podjetje Črnomelj, ostali zadržani obrti in zasebni obrtniki.

7. Mizarška zadruga Črnomelj za gospodarske organizacije, nesamostojne dele teh organizacij in obrtnike dela mestne občine Črnomelj od vključno mejnih hišnih številki 109 in 199 do železniške postaje Črnomelj in občine Vinica, Belokranjska železovarna Črnomelj, Lesna industrija in valjalni mlin »Zorac, Črnomelj, Elektro Ljubljana — obrat Črnomelj, Godzno gospodarstvo Črnomelj, železniški postaji Črnomelj in Otovec, Nadzornišvo železniške proge Črnomelj, Pošto Vinica, Mizarško podjetje Vinica, Mesnica Vinica, Mizarška zadruga Črnomelj, Gostinsko podjetje Črnomelj — obrat »Kolodvor« in zasebni obrtniki, in trgovske poslovalnice Splos trgov. podjetja Črnomelj v Vinici in Kmetijskih zadrug Vinica in Metlika.

8. Podjetje elektrotehničnega materiala »Telekomunikacije Ljubljana — obrat Semič za podjetje elektrotehničnega materiala »Telekomunikacije Ljubljana — obrat Semič, Železniški postaji Semič in Rožni dol, Pošto Semič, Splošno trgovsko podjetje Semič, trgovske poslovalnice in obrtne delavnice Kmetijskih zadrug Semič, Streklevec in Črešnjevci in zasebne obrtnike občine Semič.

9. Splošno trgovsko podjetje Metlika za železniški postaji Metlika, trgovske poslovalnice in obrtne delavnice Kmetijskih zadrug Metlika, Suhor, Radovica, poslovalnica »Knjižarne in papirnice Črnomelj, »Triglava Kranj — Poslovalnica Metlika, Pekarijo Metlika, Mesarsko podjetje Metlika in Suhor, Cevljarstvo, Kovarstvo, Zagorsko in silvniško podjetje Metlika in zasebne obrtnike mestne občine Metlika.

10. Opekarna Gradac za opekarno Gradac, Kamnoseško podjetje »Marmore Ljubljana — obrat Gradac, »Zitoe Ljubljana — obrat Gradac, Podzemni in Dobrvice, Pošto Gradac, trgovske poslovalnice Kmetijske zadrage Gradac in Adlešiči in zasebne obrtnike občine Gradac in Adlešiče.

11. Kmetijska zadruga Adlešiči samostojno.

12. Kmetijska zadruga Črnomelj za Kmetijsko posestvo Oključ—Kanižarica, Kmetijsko delovno zadrugo »Horoja« Stražnji vrh in Kmetijsko zadrugo Črnomelj.

13. Kmetijska zadruga Dragatuš samostojno.

14. Kmetijska zadruga Gradac samostojno.

15. Kmetijska zadruga Metlika in Kmetijsko posestvo Vinomer—Mestni jog, Kmetijsko delovno zadrugo »Partizane Metlika samostojno.

16. Kmetijska zadruga Predgrad in Stari trg ob Kolpi.

17. Kmetijska zadruga Semič za Kmetijsko godzno gospodarstvo Kočevje — obrat Črnomelj in Kmetijske zadrage Semič, Streklevec in Črešnjevci.

18. Kmetijska zadruga Vinica samostojno.

1. Kraj, dan in uro zborovanj določa gospodarska organizacija zadolžena za izvršitev zbora.

2. Predlaganje kandidatov po zborih volivcev v gospodarskih organizacijah se izvrši po določbah 98. do 102. člena citiranega zakona.

3. Zadnji rok vložitve kandidature v svrhu potrditve je 17. oktober 1953. (106. člen citiranega Zakona.)

Predsednik OVK: Zivko Zobec

Sklep o dnevu volitev v okrajni zbor proizvajalcev novomeškega okraja

Na osnovi Odloka o razpisu volitev v zbor proizvajalcev okrajnih in mestnih ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 31-104/53), Okrajni ljudski odbor Novo mesto na skupni seji odbornikov obeh zborov dne 24. IX. 1953 izdaja

sklep s katerim se določajo dnevi za volitve odbornikov zbora proizvajalcev v obeh proizvajalskih skupinah.

A. V proizvajalski skupini industrije, trgovine in obrti se bodo vršile volitve odbornikov okrajnega zbora proizvajalcev v naslednjih dneh:

1. dne 3. novembra 1953 v volilnih enotah št. 1 do vključno 11, ki jih sestavljajo gospodarske organizacije iz območja ObLO Novo mesto;

2. dne 4. novembra 1953 v volilnih enotah št. 12 do vključno 16, ki jih sestavljajo gospodarske organizacije iz območja ObLO Sentjerneje, Skocjan,

Smartnja, Trška gora, Brusnice, Gotna vas, Prečna, Straža in Dol Toplice;

3. dne 5. novembra 1953 v volilnih enotah št. 17 do vključno 19, ki jih sestavljajo gospodarske organizacije iz območja ObLO Hinje, Dvor, Zagradec, Zužemberk, Dobrnjč, Vel. Gaber, Vel. Loka, Trebnje, Mirna, Mokronog, Rakovnik, Trebelno in Mirna pet.

B. V proizvajalski skupini kmetijstva se bodo vršile volitve odbornikov okrajnega zbora proizvajalcev v nedeljo, dne 8. novembra 1953.

C. Ta sklep se objavi na vseh razglasnih deskah občinskih ljudskih odborov, v vseh volilnih enotah in v vseh obratih in delavnah gospodarskih organizacij.

Del. št. I-9081/1-53. Novo mesto, dne 24. IX. 1953. Predsednik OLO: Viktor Zupančič

(Nadaljevanje z 2. strani)

gospodarsko enoto z lastnim finančnim poslovanjem, je treba vse-kakor pozdraviti, ker bo delavski kolektiv na gradilišču v večji meri kot doslej odgovoren za napake, ki jih bo delal. Ima pa ta večja navidezna samostojnost svojo slabost. Povečal se bo administrativni aparat, ki bo potreben za obračunavanje na gradiliščih. Zato bo treba dobro premisliti, kakšna oblika upravljanja bo bolj demokratska in hkrati tudi manjše breme za storilnost podjetja.

Dogaja se, da se nekateri člani delavskih svetov v pretiranem občutku zlasti v strokovnem pogledu neradi pokoravajo strokovnim mnenjem; tako delovanje nikakor ni odraz napredka v delavskem samoupravljanju — nasprotno, kaj razdora, ki podjetje samo slabi.

... in težave, ki tarejo podjetje

Tri zimske mesece delavstvo gradbenih podjetij težko najde zaposlitev, davčna osnova pa je ista kot pri podjetjih, ki imajo 12 mesečno zaposlitev. Vajencev primanjkuje v vseh strokah. Pogoji za sprejem so 4 gimnazije, zato je verjetno tako nizek pritok. Gimnazije bodo morale skrbeti, da bodo usmerjale nižjeletne v praktične poklice in ne samo v nadaljnji študij. Povsod manjka dobrih kvalificiranih delavcev.

Podjetje »Pionir« je najmočnejše splošno gradbeno podjetje na Dolenjskem. Zato je bolj kot katerokoli drugo podjetje odgovorno za svoje delo pred ljudstvom. V teh kratkih vrsticah ni mogoče natančno vseh problemov, ki rastejo pred Pionirjevi. Vsekakor pa se da med njimi razbrati, da opravljajo Pionirjevi pomembno družbeno in gospodarsko delo, ki bo koristilo nam in našim potomcem.

MATKU MALOVIČU V SLOVO

Ni še dolgo, ko smo pokopali obrtnika — sedlarja Pirnarja, že mu je sledil drugi. Umrl je znani mizarški mojster Matko

Malovič iz Novega mesta. Pokojnik zadnja leta sicer ni več mogel aktivno delati, saj mu leta (imel jih je že 85) in pre-stano gorje tega nista več dopuščala, ni pa bil zlasti nič manj popularen. Pokojni Matko Malovič je bil eden izmed najboljših mizarjev v Novem mestu in med prvimi naprednimi obrtniki, ki si je za izboljšanje izdelkov umislil v lastni hiši, ki si jo je sam preuredil iz lesenega, skednjem podobnega poslopja na sedanjem Titovem trgu, veliko s stroji

DOBER GLAS SEŽE V DEVETO VAS

Veliko zanimanje za delo novomeške Mestne hranilnice

Komaj je dobro začela poslovati, že so se obrnili na novo ustanovljeno Mestno hranilnico v Novem mestu mnogi vlagatelji s hranilnimi vlogami, še več pa zainteresentov za kratkoročna in dolgoročna posojila. Slednjih je celo toliko, da Mestna hranilnica v začetku svojega poslovanja začeno niti ne bo mogla vsem svojim strankam ustredi. Najprej je treba, razumljivo, zbrati razpoložljiva denarna sredstva prebivalstva, to je kar največ hranilnih vlog, potem pa bo laiko ustreči z zbranim denarjem vsem, ki potrebujejo posojilo iz kakršnokoli nujne potrebe. Dolenci se niso pozabili na ugled nekdanje Mestne hranilnice, ki je bila ustanovljena leta 1892 in ki si je s svojim solidnim bančnim delom pridobila trdno zaupanje med dolenjskim prebivalstvom. Vse kaže, da bo mlada ustanova šla po trdni poti, čeprav sa začetne težave razumljive,

Ponovimo: Mestna hranilnica v Novem mestu sprejema hranilne vloge ter vloge na tekoči račun in jih obrestuje po najugodnejši obrestni meri (hranilne vloge po 5%, vloge na tekočem računu po 3%). Za vse vloge jamči mestna občina Novo mesto z vsem svojim premoženjem, s čemer je podana vsestranska varnost za nalo

Mara Rupena-Osolnik:

Majcnova mati

Bilo je pred sedemnajstimi leti. Rjavava, pravkar preorana zemlja je puhtela v širokih brazdah. Ljudje so hitali s splošnim delom. Majcnova mati letos ne more na polje kot prejšnja leta; rodila je osmega sina, zato ne sme, čeprav bi rada in jo zemlja tako kliče.

Zemlja, otroci. Ti dve preprosti besedi pomenita njej vse. Prav tako ljubeče se oklepajo njene misli novorojenčka kakor pravih preoranih brazd. Kadarkoli se pogleda rž in pšenico, ki je zorela po spomladni preoranih njivah, je pomislila: »Nekoč raste kot moj Peter.« Se bolj tesno je privela detece in še bolj skrbno je spremljala rast žita na polju, kajti najbolj srečna je bila takrat, kadar je pomislila na zemljo in otroke. »Kaj odrastejo, nam bo lažje je razmišljena šepetala in je nehoti pobožala namajšega po polnih lilih.

Leto so tekla. Majcnova mati ni poznala drugega kot delo in skrb. Vedela je, da bi bilo lahko drugače: manj trpljenja, več pravice. Sinovi so odrasli, hodili v šolo, se vračali domov in se z njo o vsem pogovarjali. »Nekoč bo dragače,« je govorila vseh. Razumela je in jih še bolj ljubila.

Sedemnajst let pozneje. Leto 1941. Spet je Majcnova mati gledala spomladni preorane njive in spet ni mogla na polje, kajti po cestah so ropotali nemški tanki in po vaseh je odmeval topot nemških konj. Zdelo se ji je, da zemlja jede po težkih udarcih nemških konj. Najraje bi pobožala vsako kapico posejbe in rekla: »Trdo gazijo, pa ne bodo dolgo!« Ko je gledala ohole Nemce, ki so povsod samozavestno šopirili, je z gnušom pljunila po tleh: »Golazen proletari! Preženemo vas!»

Ni bilo ne časa ne prilike, da bi se pogovorila s sinovi, vendar je čutila, da mislijo oni isto: očistiti zemljo, osvoboditi narod, da bo sam sebi pisal pravico. Mati je valetala, da bodo njeni sinovi šli po pravi poti, kajti dobro jih je poznala.

Sinovi so vedeli, da hoče okupator uničiti vse, kar misli in diha slovensko. Niso jih zapeljale lepe besede izdajalcev, ki so govorili, da nare ne bo nič hudega pod tujim jarmom, da še ni čas za borbo, da naj počakajo in podobno. Mati je čutila, da mora biti tako. Tuji nimajo pri nas kaj iskati. Na svoji zemlji svoj gospod, je ponavljala nešteto krat s svojimi sinovi. Zato ni čudno, da so vsi čutili in mislili isto. Nevedni in nepoučeni so z začetku verjeli lepim besedam, a naj zavednejši so takoj začeli z borbo. In prav poslednja borba je prisilila okupatorja, da se je pokazal v vseh svojih p. diosti. Zve v prvem potju, ko je tujec škorenj gazil našo zemljo, je na ljubljanski ulici padel prvi sin Majcnove matere — v borbi z domačimi izdajalci. Ustrelil je plačanega hlapca, ranil policista, ki mu je prišel na pomoč, poskušal zbežati in se nazadnje, ranjen v noge, sam ustrelil, ko je videl, da ni druge rešitve. Vse je govorilo o junaskem Marjanu in v mladih srceih je gorelo: biti mu enak! Mati ni jokala. Ponosno je dvignila glavo, ker je vedela, da njen sin padel v borbi s tistimi, ki nam hočejo vzeti našo zemljo, tisto zemljo, za katero ne bi mogla reči, da jo ljubi manj od svojih otrok.

Vedno več je bilo tistih, ki so vedeli, da nas bo rešilo le delo, trdo delo naših rok — borba. Tisti, ki so pridigali, da še ni čas, so se čvrsto zvezali z okupatorjem, ki je vse bolj začel

kazati pravo lice. Lastil si je našo zemljo in preganjal naše ljudi. Družina za družino je romala z domače grude. Matere s culami in dojenčki v naročju so morale s svojih domov. Tudi Majcnova mati je morala iti. Zdelo se ji je, da njena zemlja joka. Pošepetala ji je v slovo: Iz skrbi in trpljenja vstaneš čista, prerajena. Sla je na njivo, se v trpljenju pripognila in solznih oči vzela kapico domače grude. Pot je bila dolga, naporna. Usoda izseljencev je bila trda. Vedno znova so prihajali in pravili, kako je doma. Majcnova mati je dobro vedela, kaj se dogaja na domačih tleh, saj je vsakogar, ki je prišel na novo, povprašala po vsem.

Jesen je prihajala in spomladni preorane njive so rodile. Mati je gledala polje in mislila na sinove in zemljo. Pri St. Janžu se je boril z nadčloveško močjo Milan, je slišala. Samo dva sta vednila v kozolecu, pa ju je izdal sosed. Prihrumeli so Nemci. Ves dan je trajala borba. Milan je besnel kot ranjen lev. Ves krvav in žarečih oči se je spretno izmikal in odbijal nemške bombe, da so pobijale Nemce same. Nemci so odvrlekli pokrit kamion mrtvih in ranjenih. Vse govori o junaku Milanu. Pokopali so ga Nemci in mu izkazali vojaško čast. Ob odprtem grobu je govoril nemški oficir: »Ti si bil naš general...« Njegov na svetu se še ni zgodilo kaj podobnega, zato je vse strmelo. Za trenutek je v bolečini zadrtelo srce Majcnove matere. Sosed ju je izdal tuju? Sosed! Prodajal za judeske groše? Preklet bodi, kdor prodaja lastno kri! je vrel v njej.

Se je slišala, o Cirilu in Jožu, ki so ju pozimi zapeli, na kljub strašnim mukam nista črpana niti besedice. Majcnovi fantje... je šlo obdujujoče od

ust do ust. Misel na hrabre borce v domovini je lajšala bolečine pregnancem v tujini. Skoda, da je Niko ujet! Tudi on bi bil tak! Da bi le ostal v nemškem tabornišku. In Peter! Komaj sedemnajstleten, pa že komandir čete štajerskih partizanov! Majcnovi materi se je nasmehnilo srce ob misli nanj. Peter — njen najmlajši!

Bolečina v duhi Majcnove matere se je umaknila ponosu. Domov! je vedno klicalo v njej. Domov! jo je opominjala kapica zemlje, ki jo je prinesla s seboj! Domov! ji je šepetalo vse: sonce, veter, mesec in zvezde.

In res se je vrnila. Tisto, kar je takrat čutila v svojem srcu, je težko opisati. Vrnila se je na zemljo, ki jo je vzljubila kot svoje otroke. Nihče več te ne zapustim, je prisegla v duši. V hosto pojdem skupaj s sinovi, tako te bom branila.

Zvečer je rahlo potrkalo na okno. Komaj slšno je dahnilo. »Mama!...« »Niko? Ti? Kam? Kako?« »Mama, prišel sem in takoj grem.« Niti poljubiti se nista utegnila. Le v roko ji je segel in že ga je vzela noč... Saj sem vedela, je nežno šepetalo v materi. Kri je kri. Ne bo Niko zaostajal za brati. Mehak smehljaj, poln zadovoljstva se ji je razlil čez obraz.

(Nadaljevanje in konec prihodnjic)

Nesramni vlomilci

Lastnik neke trgovine v Omah se je pritožil, da so neznanji vlomilci vdrlj v njegovo trgovino in mu pobrali vse blago. Toda to jim še ni bilo dovolj; ukradli so mu še tovornj avto, s katerim so odpeljali ukradeno blago, za nameček pa so odnesli še potrdilo, da je bil zavarovan proti tatvini.

Ali je nikotin zdravilo škodljivo?

Njokotin draži usta, nos in grlo, povzroča kašelj, kronični bronhitis in razne bolezni na dihalih. Njokotin škoduje krvnim telescem, razširja srce in povečuje krvni pritisk. Prvi ukrep, ki ga zdravnik predpiše ljudem z žledodim črom ali rano na dva najsterniku, pa tudi pri mnogih boleznih srca, je prepoved kajenja. Povojne medicinske statistike z matematično natančnostjo dokazujejo, da njokotin čisto pripomore k raku na pljučih, v ustih ali na dihalnih organih.

Odstotek ljudi z rano na pljučih narašča z odstotkom potrošnje tobaka. Zdravniki so mnenja, da preti največja nevarnost glede raka kadilcem med 40. in 50. letom.

Kmečkemu človeku dobro in ceneno strokovno knjigo!

Nekaj so države skrbele, da so se široke ljudske, zlasti kmečke množice, naučile le za silo čitati in pisati, da so tako lahko razumele najvažnejše državne razglasitve, vabila v vojsko, pred sodišče ali davkarjo. Več pismenosti in širše kulture pismenosti izkoriščevalne države niso hotele dati kmečkemu fantom in dekletom, kajti preveč izobraženi kmetje bi ne bili pokorni in poslušni. Zadrževali bi zase enake pravice, kakor jih imajo drugi, ne bi dovoljevali, da bi jih izkoriščali in zastavljali.

Bistveno se je spremenil odnos do širokih delovnih množic v socialistični Jugoslaviji. Kjer vlada delovno ljudstvo, tam tudi delovno ljudstvo želi, da so tudi široke ljudske množice čim bolj izobražene, čim bolj razgledane in čim bolj sposobne, da se same upravljajo, da si same krojijo svoje

Vladimir Lamut: Most v Skočjanu na Dolenjskem (r. sba — septembra 1953)

Turnir tretjekategorikov v Novem mestu

Turnir tretjekategorikov v Novem mestu. V nadaljevanju turnirja za drugo kategorijo je bilo pretekli teden odigrano šesto in sedmo kolo. V tem kolu je bila zopet skijlometerska partija — dr. Golež: Kotnik, ki tudi po šesturni borbi ni dala rezultata in je prekinjena v izenačeni poziciji. Lilična je dvakrat remizirala — s Kotnikom in s Skerljem. »Kralj remijev, Skerlj je tudi peto partijo remiziral in si s tem pokvaril vse nade za osvojitve druge kategorije. Medice je

ZA ZABAVO

Zamorska modrost
Poglej dobro, če gori soča, preden upihneš vžgalico. Grmič daje včasih več senca, kakor največje drevo. Ne začenjaj prepira, če vidiš, da imaš za nasprotnika bokarja. Preden se oženiš, ogledaj oči odprti; po ženitvi pa enega zapri! Belokožci so beli samo zunaj; znotraj so prav tako črni kakor mi! V žganju je maršsko utonil, ki je znal plavati v morski vodi. Najboljši denar je dobra puška.

Nekaj okroglih

... in tu tovariš, vzalga profesor, vidite lepo lobanjo gorile. Oblika te lobanje je zares nenavadna. V vsem našem mestu imamo samo dve. Eno ima mestni muzej in drugo jaz.

PRI IZPITU

Profesor dijaku, ki mu ne gre z odgovori: »Ali je sploh kakšna oaza v vaših možganih, vi reva nepriljubljen!«

Djak: ... je, gospod profesor, če jo bo kamela le našla.

CIVILIZACIJA

Nekaj brodolomcev je vihar vrgel na samotni otok. Ko so se posušili, so se začeli ozirati po bratni. Tedaj zagleda nekdo med njimi večala in veselo vzkliče: »Rešeni smo, zdaj vidim, da smo v civiliziranih krajih!«

MATEMATIKA

»Matematika, dragi tovariš, je najzanimivejša med vsemi vedami in dovoljuje najčudovitejše kombinacije. Tako vzamem na primer svojo rojstno letnico, jo delim s številko svojega telefona in pridem tako do starosti svoje žene.

Smetič, ... danes zjutraj obril!

Peter in njegov zunanji minister se tepeta za čast kraljevine Jugoslavije

Na obali Chiberškega jezera, ne daleč od Biarritza na zahodni francoski obali je pred kratkim nekaj markiz Cuevas priredil najsenzacionalnejšo zabavo tega stoletja. Povabil ni nič manj kot 2.800 gostov: aristokratov, princov, vojvod, grofov vseh barv in narodnosti, nato »vidne« osebnosti družabnega življenja, bogataše, igralce, umetnike itd. Resnejši se niso odzvali njegovemu vabilu, pravijo pa, da se je pri njem zbral »cvet« sodobne družbe. Povabljenih je bilo tudi nekaj kraljev brez kraljevin, med njimi tudi Peter, bivši kralj Jugoslavije.

sipa denar! Pravijo, da ni pripravi pameti. Ob neki priliki je objavil, da je — umrl. Dal je narediti luksuzno krsto in vse je pripravil za pogreb. Razposlal je osmrtnice in legel v krsto. In prišli so prijatelji in znanci odeti v črno. Ko se je zbrala velika množica pogrebcev, in so ga nekateri pričeli objokavati, drugi pa mu zopet šepetali nežne besede v slovo, je možakar skočil iz krste in — mnoge gospe so padle v nezavest...

Tokrat je zahteval od gostov, da se maskirajo kolikor mogoče bolj neumno. Sam markiz Cuevas je bil maskiran v sadju in zelenjavi. Slovita mondenka Elsa Maxwell je prihajala na oslu, Zizi Jeanmire pa se je pojavila formalno in dejansko — kar v Evinem kostimu. Neki sloviti pariški frizer si je nadel masko, ki je stala nič manj kot 600.000 frankov. Peter Karadjordjevič ni prihajal niti na oslu niti ni bil maskiran, ker je že sam po sebi komičen pojav. Milanski »Corriere della Sera« je poslal na svečanost svojega posebnega dopisnika, ki je med drugim tudi tole zapisal:

»Ze takoj spočetka je prišlo do dveh incidentov: princesa Trubecka je srknila nekaj čašic ruma preveč, tako da so jo prijeli krči in so jo morali odnesti domov, ekstralja Petra pa so morali braniti pred napadom nekega pijanega španskega polkovnika, ki ga je hotel preteptati. Branil ga je njegov zunanji minister.«

Po poročilih mnogih drugih listov sta se Peter in Spanec zares spoprijela, začel pa je prvi Peter, ki mu je Spanec povedal, da ni noben kralj in da so vsi enaki, ker tudi on sam računa na irski prestol, ki ga nikoli ne bo zasedel. Med

gosti je bil tudi nek plečat možakar, ki se je predstavil družbi kot »zunanji minister kraljevine Jugoslavije«. V resnici je bila to njegova telesna straža, ki je lahko samo pod imenom »zunanjega ministra« prišla na svečanost.

To zadnje izmed zanimivih poglavij »junaska« ekstralja Petra je znova vzbudilo v nekaterih krogih zanimanje za to zaprjeno lutko iz zbirke bivših monarhov. Casopisi pišejo, da mož že nekaj let tava od priveditve do priveditve — podobne tej v Franciji — medtem ko živi njegova, dejansko že ločena žena, s svojo materjo in nekim bogatim Madžarom v Benetkah.

Anekdota

Nesporazum
Francoski slikar Camille Roqueplan (1802 — 1855) je nekoč poklical izvozičnika, ki je imel vpraženo zelo klavno kljuje. Ko ga je vprašal, koliko bo računal za vožnjo do Vincennesa, se je košičaj odrezal prav moško: »Sedem frankov, pa greva!« Slikearja je pograbila jeza zaradi pretirane zahtev, pa se je otrekel odreženju voznika s posjasilom: »Prijatelj, menda si nisva razumela? Saj vas nisem vprašal, koliko hočete za kljuje!

... in tu tovariš, vzalga ekstraljev

Ta markiz Cuevas ima burno zgodovino. Bil je prvi rezev, bavil se je z zbiranjem oglasov, z baletom in še z mnogimi drugimi posli. Danes je multimilijarder, kajti oženil se je z eno izmed Rockefellerjevih hčera. In danes kajpak raz-

LOJZE ZUPANC: 10
VELIKI DNEVI
Povest

»Sodrga! Gadja zalega... je sikal ded in nemirno koračil po sobi iz kota v kot, ker ni imel nikjer obstanka.
»Tetka, nikar ne jokajte! je Danica pohitela k njej in jo objela. »Stric Jurij zna govoriti italijansko. Ze lansko leto, ko so fašisti prišli k nam, mi je pripovedoval, da se jih nič ne boji, ker zna po njihovo govoriti...
»Oh, kje je že to,« je teta Neža zamahnila z rokami. »Ko je bil mlad, je služil vojake v Trstu. Tisto italijanščino je že stokrat pozabil...
»Kaj bi z njim? Star je. Izpustili ga bodo! je ded trdovratno ponavljal, da bi jo potolažil.
»Pred grajskim vchodom pa je stal tisti laški maestro in se hudobno režal,« je starica nadaljevala. »Jurju je rekel: 'Stara moč, povedati kje so partizani, pa libero!' — Jurij pa je samo z glavo odklimal in vpil: 'Ubijte me, ampak jaz nič ne vem!' — O, kaj ga še čaká! Odpeljal ga bodo na Rab kakor so druge...« je jokala.

»Bastiani... je prebledel ded in pri srcu ga je zapelko, kakor da mu je zlobna rokta porinila nož vanj. Zdaj se je tudi vanj zagrizel strah. »Če bo Bastiani zvedel in dognal, da je Jurij moj brat, ga ne bodo izpustili. Po njem bo...« se je ovedel. Obstal je pred odprtim oknom, skozi katerega je bilo v sobo opoldansko sonce. Zaskrbljeno mu je pogled begal nekam nad zelene vrhove dreves v Veliki lozi.
Mrtvaška tišina je zavladala v sobi. To tišino je motilo samo nabiranje žolne, ki je tolkla po votlem drevesu nekje za kovačnico.
Takašen mir ubija misli, ki otrpnejo v globoki žalosti.
5.
Naslednji dan pa je sredi dopoldneva prišepal v Dobravice stric Jurij.
»Vrag po vragoliji! Nazadnje so me le izpustili,« se je smejal in pomežikoval bratu Miketu ter vsem ostalim, ki so ga obstopili. »Saj, kaj pa naj bi tudi z menoj? Starih kosti še psi ne marajo.«
Smejali so se mu, srečni, da je in le spet vidijo. Starji kovač je pohitel v klet in prinesel na mizo polno majoličico vina.
»Pij, brati! ga je potrepljal po ram. Nič drugega ni mogel izreči od tih radosti nad bratovo vrnitvijo.

Ne, niti tega niso opazili, da stric Jurij šepa. Neki fašist ga je namreč preveč udaril s puškinim kopitom naravnost v koleno. Ko so ga davj izpustili, se je kar naravnost ob železniški progi napotil proti Dobravicam. Imel je zares čudno srečo: nikogar ni srečal, nihče ga ni ustavil. Mimogrede se je v Lahinji umrl, a površno, tako da si kravavih madežev ni povsem izbral z obraza. Prva je bila seveda teta Neža, ki je zagledala, da je krvav po obrazu.
»Jezus, tepti so te tudi, kajne?« je vzkliknila.
Spomnil se je na prestano gorje in se grenko nasmehnil. Zanašalč, da bi prikril žalost, se je glasno pošalil: »Veš, tisti veliki vrag me je, ki me je že na cesti udaril po licu. Vse mačke je že postrelil po Gradacu in jih požrl. Pa so mu zrasi nohti, dolgi kakor mačji kremplji! No, nabrusil si je svoje kremplje ob mojem licu. Danes zjutraj so me pa kar nagnali, naj grem domov. Mogoče je pomagalo, ker znam malo po laško mijavkati... Tfej, dobro nam kažejo svojo dvatisočletno kulturo!«
Pil je, se oddahnil in spet pil.
»Si se bal, stric, ali ne?« se je v tišino oglasila Danica.
»Hja, malo sem se pa res bal, da bi me ne odgnali v Crnomočje,« je vzkliknil v odgovor. »Tam-

kaj so že vse ječe polne. Menda pripravljajo nov transport internirancev, ki jih bodo poslali na Rab.«
»Da, vse ječe so polne,« je zamrmral stari kovač. »Strah jim leze v kosti, Strah pred partizani. Ampak za vse Slovence nimajo zadosti ječ! Več ko milijon nas je. Proč z obupavanjem! Nismo več sami! Z namj so partizani in ves pošteni svet, ki vsak dan bolj tolče fašistično zalego!«
Stric Jurij ga je poslušal z začudenjem. Potihem pa si je mislil, da bi njegov brat Mike najbrž ne bil tako pogumen, če bi ga fašisti na dvorišču grajskega gradu tako preteptali kakor so včeraj vsekrizem suvali in bili med in fante, ki so jih kakor ovce v stajo nagnali tjakaj.
»Zdaj so se spravili nad učitelje,« je razlagal dalje. Komaj so mene, starega Mihača in vrano-viškega Kambiča, ki leze že v petinsemdeseto leto davi spustili, so se kakor jastrebi zapodili v olo...«
»Potočnik... Tudi ti si prišel na vrsto...« se je zdrznil ded.
»Semiškega so že pobrali. Kar iz razreda, ko je učil. Podzemeljski pa jim je menda ušel,« je stric Jurij napletal dalje in jim pripovedoval, kar je v pretekli noči zvedel od zapornikov v kletih grajske graščine.